

pag. 1.

IESVS, MARIA, IOSEPH, CVM D. ANTONIO, A PADVA
B. Salvatore ab Horta, & Tutelaribus.

JURIS DISCVRSVS.

P R O

TUTORIBVS, ET
ADMINISTRATORIBVS

PERSONARVM, ET BONORVM FILIORVM, ET
hæredum Jacobi Barraquer Curritoris auris
Civis Barcinonensis.

C O N T R A

REVERENDVM
PRIOREM, ET CONVENTVM

BEATÆ MARIÆ DE MERCEDE REDEMPTIONIS
Captivorum præsentis Civitatis,

IN TERTIA INSTANTIA.

REFERENTE NOBILI, ET INTEGERRIMO DON IOSEPHO DE
Balaguer Regio Consiliario meritissimo.

Actuario Texidor.

PRINCIPALE dubium, non minus juridicum,
quam subtile inter has partes in vtraque instantia
cōtroversum, fuit, & est: An ex quo Jacobus Barra-
quer Civis Bar. in suo ultimo, quod condidit elo-
gio, instituerat Jacobum filium suum vnicum no-
minatim, & primo in gradu, posteaquè in sine elogij præfati, suam
A de-

2
 declarando voluntatem, hanc efformaverit clausulam ibi: *E, declarant ma voluntat, y intensio, vull, orden, y man, que si acás algu de dits mos fills MASCLES serà Ecclesiastich, ò profès en alguna Religio, en tal cas, LO PRIVO IPSO FACTO de la successió de ma universal heretat, y bens, y vull, y orden, que en continent ma universal heretat, y bens fasse transit al fill, ò filla meus immediadament cridat despres de ell, segons la dalt dita mia dispositió; y en dit cas deix, y llegò al tal fill meu, que serà Ecclesiastich, ó Religios, EN PAGA, Y SATISFACIO DE SA LLEGITIMA, Y DE TOTS, Y QV ALSEVOLS ALTRES DRETS PVGA TENIR PER QV ALSEVOLS RESPECTES, Y CAUSES EN MA HERETAT, Y BENS 1000 ll. s. MONEDA BARCELONESA à totas sas voluntats liberament fahedoras; Voluerit positivè dictum Jacobum filium suum Ecclesiasticum fore, aut religionem ingredi, & consequenter, an dispositio R. Privilegij Serenissimi Regis Jacobi Civibus, & Civitati Barcinonæ cõcessi, in volumine Constitutionũ clausi sub tit. *dels qui entran en Religio sens voluntat de sos Pares*, suum in presentiarum vindicaverit locum, ex quo dictus Jacobus Barraquer filius post suorum parentum mortem ingressus fuit Ordinem B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum: Quoniam si constaret de positiva parentum voluntate, filium in Religionem fuisse ingressum, minime locum sibi obtinere valeret dispositio predicti Regij Privilegij; bene autem si de dicta voluntate non appareret.*

2 In prima instantia, in Aula Nobilis Regentis Regiam Cancellariam, refferente subtilissimo Regio Senatore omnigenaque literatura prædito Nobili D. Josepho de Pastor, & Mora, Regia sententia lata 9. Novembris 1688. fuit declaratum, minime locum habere dispositionem dicti Regij Privilegij; ex quo fuit suppositum constare de voluntate patris deducta ex legato relicto in clausula supra exharata. In secunda autem instantia, devoluta causa ad Aulam admodũ Illustr. ac Reverendi Cancellarij, refferente perspicacissimo Regio Senatore, Juris azilo ac legalis doctrinæ inestimabili thesauro Nobili D. Christophoro de Potau (valde discusso negotio ob juridicas allegationes hinc inde per partes editas) Regia sententia lata 21. Februarij 1690. concordi voto contrarium sensuerunt Domini.

3 Ab hac R. sententia fuit interposita supplicatio, qua mediante, fuit devoluta causa ad hanc tertiam supremi Regijque Senatus Aulam, in eaque totis viribus prætendit Reverenda adversans, illam in melius esse commutandam, sicut è contra, pars hæc esse confirmandam. Et licet ex nuda, & simplici hujus ultimæ Regiæ sententiæ lectura perbellè constet, quam juridicis motivis, validis-

3
 lidisque, & concludentibus rationibus, illam esse munitam; verum quia Reverenda adversans novissimè in lucem prodijt juris allegationem, tentans cum ea tam solida motiva apparentibus rationibus obnubilare, indispensabile visum est huic parti præsentem tibi mandare, insequendo ad apicem securum asilum Regiæ Sententiæ a qua, progrediendo postea ad plenam ponderationum adversantium satisfactionem.

4 Primum motivum Regiæ sententiæ a qua, consistit in eo, quod dictus Jacobus Barraquer, ingressus fuit Ordinè Beatæ Mariæ de Mercede, post parentum mortem, absque voluntate, & consensu illorum, nec proximiorum ejus, & quod de jure Cathalonix ex dispositione præmemorati Regij Privilegij, filij ingredienti Religionem post parentum mortem sine voluntate illorum, ex tunc ut mortui judicantur, taliter quòd Ordo quem intraverint, nihil cõsequi valeat pro legitima, vel hereditate ipsius; hujusque Privilegij dispositionem comprehendere nedum bona parentum, & extraneorum, sed ex propria industria, sive aliunde quovis modo quæsitæ, prout ita in dicta Regia sententia latius describitur.

5 De veritate hujus motivi nefas est dubitare; Nam primum illius caput continens ingressum Religionis dicti Jacobi Barraquer minoris, absque consensu, & voluntate parentum suorum est incontrovertibile. Quia cum iste fuerit in Religionem ingressus post dictorum parentum suorum mortem, ut partes sunt in confesso, neutiquam poterant parentes tempore illo declarare, velle filium ingredi Religionem; sicque necessario recurrendum est, ad id quod parentes in vita declaraverant: Mater enim dicti Jacobi Barraquer nihil declaravit, nec aliàs testamentum condidit, & in hoc, minime discordant partes. Pater autem dicti Jacobi, nec talem fecit declarationem, nec talis legitur in toto illius testamento, & est certa juris regula, quod testator non præsumitur velle quod non loquitur, Beroi. *conf.* 84. *num.* 52. *vol.* 2. Socin *conf.* 187. *nu.* 13. *vol.* 2. Hondedeus *conf.* 57. *num.* 32. Pedroc. *conf.* 5. *nu.* 51. Socin junior *conf.* 26. *num.* 67. Simon de Pretis *conf.* 90. *num.* 22. Rota *rescent.* parte 3. *decis.* 358. *num.* 10. Altograd. *controv.* 56. *num.* 55. & *controv.* 60. *num.* 42. & *controvers.* 75. *num.* 39. Palma *consult.* 21. *num.* 3. & *consult.* 62. *num.* 16. Ramon *conf.* 13. *nu.* 13. Fontan. *decis.* 368. *n.* 24. Meritò igitur in Regia Sententià à quà, fuit expresso motivo declaratum, dictum Jacobum Barraquer minorem, ingressu fuisse Religionem Beatæ Mariæ de Mercede absque voluntate, & consensu parentum suorum.

6 Secundum caput supra relati motivi minorem in se continet

net difficultatem; cum sit clara, ac litteralis dispositio dicti Regij Privilegij, & aliàs constet illud in virili esse observantia, & iuxta illud per nostrum Regium Senat. fuisse declaratum, illique interpretationem extensivam, & secularibus favorabilem fuisse datam, prout latè probavimus in primo juris discursu à num. 4. ad 19. ex Fontan. *decis.* 346. ad 351. & ex Nobili Regente à Cortiada tom. 3. *decis.* 124. num. 21. ad 29. qui complures referunt Reg. Senat. decisiones; similiterquè stabilitum fuit in eo venire comprehensam, nedum bona à parentibus, & extraneis habita, & ex propria industria, sivè aliundè quovis modo quæsitæ; verùm etiam legitimam filio Religionem ingredienti in bonis parentum debitam (etsi hoc antiquitùs valdè fuisset controversum) ex Cortiad. cum R.S.D. *decis.* 124. num. 24. & 25. & quòd ad exclusionem dicti Regij Privilegij requiritur positiva parentum voluntas ex decisione R.S. relata per Font. *post decis.* 350. Cortiada. d. *decis.* 124. nu. 28. cum R.S. Ramon *cons.* 68. num. 16. & ex eodem Font. *decis.* 348. num. 9. Quodque etiam procedere probavimus in omni materia, & dispositione, in qua requiritur voluntas, & consensus alicuius ad aliquem actum faciendum, quod scilicet non sufficiat illius non contradictio, sed positivè debeat de voluntate illius expressè constare ex text. in l. final. §. 1. *vers. necessitate Cod. de bon. matern. & ibi D.D. præcipuè Bald. nu. 1. Petr. Barbof. ad l. 2. §. fin. ff. solut. matr. in princ. Mieres de majorat. parte 1. quæst. 51. nu. 115. Gratian. discep. cap. 980. num. 1. Iranzo de protest. cap. 8. num. 6. Ludovic. Morot. respons. 22. num. 11. Ioseph de Rosa consult. 64. nu. 8. Ferrer in comment. ad constit. hac nostra declarat. 12. tempore 1. num. 115. quos ad litteram transcripsimus in dicto juris discursu à num. 9. ad 19.*

7 Et quod dictum Regium Privilegium neutiquàm sit odiosum; bene vero favorabile, vti respiciens publicam Reipublicæ salutem, & vtilitatè, ideoque extendendù, probavi in dict. juris discursu nu. 4. ad 7. ex terminanti doctrina Font. *decis.* 347. num. 19. & 27. & *decis.* 350. num. 23. et sic cecinisse nostrum Regium S. prout in decisione, quam ad litteram transcripsimus in juris demonstratione num. 38. quam tradit ad longum Fontan. *post decis.* 350. pag. 169. col. 1. in principio. En aurea R.S. verba: *Dicitur statutum favorabile vti respiciens publicam Reipublicæ salutem, & vtilitatem.* Idem que communiter admitunt D.D. exteri de simili statuto, Riminal. jun. *cons.* 351. num. 38. Alciat. *cons.* 194. lib. 9. Bald. *inter consil.* Ancarani *cons.* 11. num. 5. Calcan. *cons.* 7. num. 17. Roman. *cons.* 39. nu. 2. Honded. *cons.* 21. num. 131 & seq. Mascard. *de interp. statutor. conclus.* 6. Surd. *cons.* 553. nu. 9. & seq. optimè Carolus Bardellon. *cons.*

conf. 56. num. 12. & rectè Marta de succes. leg. tom. 2. parte 4. ques. 9. art. 5. num. 30. In tantum quod exclamat Fontan. decis. 350. num. 23. manifestissimè decipi illos, qui communi, & ordinaria cantinela dicunt faciendam in dubio in hac materia in favorem Monasterij, & Religionis interpretationem ibi: Putarunt aliqui, & est quotidie in ore quam plurimum, faciendam in dubio in hac materia in favorem Monasterij, & Religionis interpretationem, & uti odiosum Privilegium fore restringendum quantum fieri potest. Sed decepti fuerunt manifestissimè, & multos perdidit hac existimatio; imò in favorem secularium, & pro eis foret dandum arbitrium, si quod potest dari in causis decidendis.

8 Recognoscens Reverenda adversans vim, & efficaciam tam juridici, ac rationabilis motivi, iterum se contulit ad conjecturale remedium, prætendens illud deducere ex legato per nostrum testatorem facto, in clausula superius descripta, filijs suis qui Ecclesiastici, vel Religiosi forent, tentansque, quod ex quo legavit testator in eum casum, voluit illum venire, & in hoc consistit totum adversantis præsumptum fundamentum.

9 Verùm (præterquam quod præfatum fundamentum, minime attingit consensum, neque voluntatem matris, etsi illa sit necessaria ad exclusionem dicti Regij Privilegij, juxta illius verba ibi: *sinè voluntate parentum*; & Ibidem: *Mortuis patre, & matre suis*: præmaximè dum agitur de juribus ad matrem pertinentibus, provt in presenti, in quo agitur, inter alia, de juribus ad dotem maternam, vt latius diversis rationibus, & Doctorum placitis comprobatum fuit in juris demõstratione pro hac parte edita à num. 47. ad finem) etsi ex diversis medijs deductis ex solidis juris principijs, tam in primo juris discursu à num. 20. ad finem, & in additione à num. 46. ad finem, quàm in prædicta juris demõstratione à num. 37. ad finem per hanc partem editis, sit ostensum minimè procedere dictæ Reverendæ adversantis desiderium; tamen vt omnis abstergatur nebula, & adversantis nova allegatio, sicut aliæ per ipsam antecedenter editæ, omnino elisæ remaneant, ad securum asilum Regiæ sententiæ à qua confugimus.

10 Dixit enim Regius S. in prædicta R. sententiâ à qua, quod ex testamenti serie, nedum non constabat de voluntate patris in ordine ad ingressum Religionis dicti Jacobi filij sui; sed expressè de noluntate, quod cum evidentia demõstravit, hoc valde concludenti filogismo ibi: *Liquet clarè, literalitèr, & manifestè testatorem Barraquer noluisse, quod eius filij Religiosi, & Ecclesiastici essent sibi hæredes; atqui voluit quod Jacobus Barraquer, & Massart eius filius uni-*

cus sibi foret heres, cum illū primo in gradu nominatim instituerit: Igitur noluit quod dictus Iacobus minor eius filius, foret Ecclesiasticus, nec Religiosus.

II De concludentia istius filogismi nequāquam dubitari valet; nam si attentè perpenduntur dialecticorum regulæ proculdubio inuenietur in altera ex eorum figuris, quæ *Ferio* appellatur reperiri, quarum efficaciam, & concludentiam minimè negant Jurisperiti, etsi dialecticam non profiteantur; sicut nec etiam de veritate præmissarum, cum de illa plenissimè constet ex lectura testamenti Iacobi Barraquer majoris; nam ex clausula illius hereditaria conitat nominatim, & expressè dictum testatorem instituisse Jacobum filium vnicum, & consequenter expressè voluisse illum hæredem esse; cum hæredem instituere nihil aliud sit: *Quam designare quem vellis tibi hæredem, seu bonorum, & uniuersi juris successorem esse, Donel. lib. 6. coment. cap. 21. in princ. et ibi: Osuald. lit. A. Arnold. Vin. in rubr. instit. de hered. institu. et ibi communiter D. D. Et ex clausula suę voluntatis declaratoria, constat privasse ipso facto à sua vniuersa hæreditate, & bonis, filios qui Ecclesiastici vel Religiosi forent: sicque clarè, literalitèr, & manifestè liquet testatorem Barraquer noluisse, quod eius filij Religiosi, & Ecclesiastici essent sibi hæredes: igitur verissimæ sunt præmissæ supra exarati filogismi; & consequenter illius conclusio.*

— 12 Noluntatem nostri testatoris in ordine ad ingressum, nedūm demonstrat concludentia supra relati filogismi; verum etiam valde notabiles circumstantiæ, quibus ille munitus inuenitur. Prima est testatorem instituisse nominatim purè, absolutè, & primo in gradu dictum Jacobum Barraquer filium suum, quæ per se sola testatoris affectum, & desiderium demonstrat volentis illum esse secularem, cum minime heres esse poterat, nisi hæc secularis qualitas in se residèret, prout ita rectè ratiocinatur Cassanat. *conf. 20. sub. num. 36.* Et meherclè fateor maiorem suę voluntatis explicationem facere nō potuisse, quam eum pure, & nominatim instituere, & excludere, & privare illum ab hæreditate relicta, si Ecclesiasticus, vel Religiosus foret; voluntas autem testatoris secundum eius affectionem declaratur, et deducta ex affectione alijs conjecturis præfertur, adeò vt attenditur contra proprium verbi significatum, *l. si seruus plurimum 53. §. fin. ff. de legat. 1. l. Papinianus §. sed nec impuberis ff. de inoff. test. Cravet, conf. 62. num. 8. Rubeus conf. 23. nu. 2. Marta de success. legal. part. 1. quest. 5. art. 52. num. 15. & 16. rectè Mantica de conject. ult. volunt. lib. 6. tit. 10. num. 13. Hodiern. controve. 25. num. 24. Xam. rer. iudicatar diffinit. 87. num. 7. Et ratio est, quia af-*

7°
affectio est propria interpres mentis testatoris, Palma *consultat.* 56.
nu. 14. *cum pluribus ab ipso allegatis.*

13 Secunda est, testatorem nostrum, vnicum tantum habuisse
filium masculum, scilicet Jacobum, & naturalis ratio dicat, ac
experientia docet, desiderare parentis familiae conservationem: vn-
de cum in praesentiarum, neutiquam illa conservari poterat, nisi per
dictum Jacobum, dicendum est desiderasse, & affectasse testatorem
nostrum, per illum suae familiae conservationem; sicque velle secu-
lare, non autem Ecclesiasticum, vel Religiosum esse, ad tradita per
Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 8. *tit.* 12. *num.* 25. ad 28. Altog.
conf. 96. *num.* 15. & aliàs argumentum à comunitèr accidentibus, &
à verosimili validissimum est in jure *l. certi conditio §. si nummos*
ff. si certum petatur l. quadam §. nummularios ff. de edendo. Sesse decis.
121. num. 23. *Surd. decis.* 231. *num.* 18. *Maltril. decis.* 245. *num.* 18.
Ror. in rescent. part. 7. *decis.* 142. *nu.* 7. & *coram Coccin. decis.* 2242.
num. 16. *Bonden. colluct. legal.* 26. *num.* 16. & 17. & *colluct.* 50. *nu.*
145. *Lelius Altograd. conf.* 84. *num.* 37. & *conf.* 4. *nu.* 147. & 148.
vbi, quod suadet ratio naturalis sufficit ad decisionem causarum
Canc. variar. 3. *cap.* 20. *num.* 209. *Font. decis.* 138. *num.* 24. sicut
etiam argumentum ab experientia, *Surd. conf.* 132. *nu.* 23. *Bonden.*
colluct. 26. *num.* 16. & 17. *tom.* 2.

14 Tertia est, quia testator noster solum privavit à sua vniver-
sa haereditate filios masculos, non autem filias; ad quid haec inequa-
litas? Nisi vt dignosceretur affectasse testatorem, quod filij secula-
res essent, invitando, & sic eos alliciendo, vt in saeculo remanerent
ob suae familiae propagationem, non autem filiae ad tradita per Cas-
fanate *conf.* 46. *num.* 51. *Alex. conf.* 38. *nu.* 8. *Decian. conf.* 10. *nu.*
49. *lib.* 3. *Altograd. conf.* 79. *num.* *ult.* *Ramon conf.* 13. *num.* 13. &
conf. 19. *num.* 33. & *conf.* 29. *num.* 23. *Palma nep. allegat.* 87. *num.*
57. ad 65. prout omnes has circumstantias pre oculis semper habuit
Regius Senatus, vt apparet ex supradicto filogismo, & totius Regiae
sententiae lectura.

15 Merito igitur dictum fuit in dicta R. sententia à qua testatorē
noluisse dictum Jacobum filium, Ecclesiasticū aut Religiosum esse,
& hoc non odio Religionis, sed quia noster testator agnationis, &
familiae perpetuitatem, & conservationem exoptavit, *Cassanate conf.*
20. *sub. num.* 36. *ibi.* (loquendo de exclusionem Religiosorum, &
Ecclesiasticorum) *quod non alia ratione factum censi potest, quam*
quod agnationis, & familiae perpetuitatem, & conservationem exop-
tavit, & qui Religionem est ingressus non est talis agnatus, per
quem possit, vt testator voluit familia conservari, vt terminanter

tradit Mantic. de conje^{ct.} ult. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 27. ibi: sed ideo excluditur, quia non est talis agnatus, per quem possit, ut testator voluit familia conservari. Altograd. cons. 96. sub. num. 15. ibi: quia non est talis agnatus, per quem possit, ut testator voluit familia conservari, Ex quo infertur, manifestissime decipi Reverendā Adversantem, dum nu. 28. suæ novæ allegationis dixit, consequentiam supra memorati filogismi continere conditionem de jure omnino impossibilem, quia hoc tantum procedere valeret, quando fieret odio Religionis prout est concors D. sententia.

16 Reverenda Adversans oppressa vi, & efficacia tam solidi, & concludentis filogismi, non fuit ausa præmissas illius negare; imò eas libenter concessit, & in sua nova juris allegatione num. 20. in hæc prorumpit verba ibi: *distingo consequens noluit quod esset Religiosus, & heres simul, concedo consequentiam, noluit absolute, nego consequentiam.* Cæterum hæc distinctio minimè tollit robur prefati filogismi, ut cuicumque legenti fit manifestum, cum adhuc præmissæ in sua remaneant efficacia, & supposita illarum veritate, nulla distinctione tergiversari valet consequentia; & aliàs ipsomet filogismo fit manifestū. *Quia testator absolute noluit, quod ejus filij Religiosi, aut Ecclesiastici, essent sibi hæredes, cum in dictum casum eos, ipso facto, & absolute ab hereditate privaverit; atqui absolute voluit, quod Jacobus Barraquer, & Massart ejus filius unicus, sibi foret heres, cum illum absolute, pure, nominatim, & primo in gradu instituerit, ut supra dictum est: igitur absolute noluit, quod dictus Jacobus minor ejus filius, foret Ecclesiasticus nec Religiosus.* Aplicet nunc Reverenda adversans suam distinctionem.

17 His sic absolutis, ex abundanti videamus nunc, an ex legato relicto in præmemorata clausula inferri possit prætena voluntas in ordine ad religionis ingressum; & quod nullatenus inferatur ex sequentibus ponderationibus luce meridiana clariùs apparebit.

Prima
pondera-
tio.

18 Primo quia, ut supra remanet probatum, testator noster volebat, & exoptabat expressè filium secularem esse, ex quo illum pure, absolute, nominatim, & primo in gradu instituerat; & hanc hæredis qualitatem minime obtinere poterat, nisi secularis maneret: sicque dubitari non potest de ejus expressa, pura, absoluta, & positiva voluntate, qua stante, minime permitit jus recurrere ad conjecturas, cum illis locus non sit, ubi constat de expressa ac litterali voluntate testatoris *l. ille aut ille §. cum in verbis ff. de legat. 3. l. non aliter ff. eod. Ludovis. decis. 157. num. 12. Vela. disert. 19. num. 6. & disert. 46. num. 28. Rovit. cons. 40. num. 1. Cyarlin. controvert. 33. num. 1. & controvert. III. num. 1. & controvert. 140. nn. II. cum.*

seqq.

9
 seqq. Rot. coram Merlin. decis. 12. num. 51. & decis. 411. nu. 21. late
 Rot. post. Bonden. decis. 52. num. 5. tom. 1. Font. decis. 265. num. 3.
 & decis. 331. nu. 10. & dixit Bald. cons. 174. in fine vol. 2. filere de-
 bent *Advocatorum tergiversationes*. Mantica. de conject. ult. vol. lib. 12.
 tit. 17. num. 2.

19. Et licet leges conentur conservare voluntates defunctorum,
 tamen non prodest imaginatio, quod testator ita voluerit, vel non
 voluerit, cum circa testatoris voluntatem minimè sit divinandum;
 maximè quando de illa litteraliter, clarè, & expressè constat, pro-
 vt in ocurrenti casu, Ramon cons. 66. sub. num. 7. ibi: *Et licet le-
 ges conentur conservare voluntates defunctorum, tamen non prodest
 imaginatio, quod testator ita voluerit, vel ita censerit l. labeo s. idem
 Tubero de supellectili legat. l. quoties s. tantundem de hered. inst. Pa-
 ris. cons. 89. num. 10. lib. 2. Quia circa testatoris voluntatem non est
 divinandum, Nam sapissimè erramus dum credimus animum testato-
 ris intueri, quem non videmus, late confirmat Surd. cons. 554. num. 3.
 Adeoquod dicit Mantica de conject. ult. volunt. lib. 12. tit. 17. num. 2.
 & 3. ibi: *Et quidem recurrere ad conjecturas, est refugium liberè vo-
 luntatis; sed ubi verba sunt clara, nullo modo ab ejs est recedendum,
 iuribus vulgaribus. Angel. in cons. 191. ad fin. Et. Bald. in l. continuus,
 §. cum ita de verb. oblig. sapienter dicit, quod omittere certitudinem,
 & querere conjecturas, est imbecillitas intellectus, nequè conjectura di-
 citur, cum quid verbis expressis significatur. Aretin. in l. si servus plu-
 rium §. ult. post. medium de legat. 1. & velle nimium subtilizare ubi
 res est clara, nihil aliud est, quàm pernitiosè errare Bald. & c.**

20 Et per consequens cum videamus certè, testatorem velle,
 & exoptare filium secularem esse, vigòre institutionis de eo expres-
 sé, purè, nominatim, & primo in gradu factæ, nullatenus debe-
 mus divinare, & imaginare, vigòre legati conditionalis non huic,
 vel alio filio, sed indeterminatim facti contrariam illius esse volun-
 tatem, vt in non multum dissimili casu ponderabat Ramon vbi pro-
 ximè. Merito igitur dixit R. Senatus in R. Sententia à qua ibi: *Et
 quamvis testator Barraquer legaverit tali filio Religioso facto, & à sua
 hereditate excluso 1000 ff. ls. pro iuribus legitima, & alijs illi com-
 petentibus in ejus hereditate, & bonis; non propterea presumendum est
 dictum testatorem Barraquer voluisse, quod ejus filius vnicus Iaco-
 bus, nominatim sibi heres institutus, esset Ecclesiasticus, & Religiosus,
 quia ex levi, & simplici conjectura desumpta à legato mille librarum,
 facto filio sub conditione, si Religiosus vel Ecclesiasticus foret, non re-
 cedendum est à clara, expressa, & litterali voluntate testatoris privan-
 tis, & excludentis filios Ecclesiasticos, & Religiosos à sua universa he-*

reditate, & nominatim instituentis primo in gradu Iacobum ejus filium masculinum unicum.

21 Præterea, si vna conjectura est potens ad tollendam aliam iuxta *l. nihil tam naturale ff. de reg. jur. l. non solum §. vno de rit. nupt. plenè Mantic. de conject. ult. vol. libr. 12. tit. 17. num. 6. & seqq.* quanto magis in occurrenti casu vbi habemus claram, expressam, ac litteralem testatoris voluntatem, excludi debet prætensa conjectura ex supradicto legato desumpta?

Secunda
pondera-
tio.

22 Secundo, quia legatum prædictum, fuit relictum in eadem clausula, & oratione qua filij masculi fuerunt privati; & exclusi ab hæreditate, cum continuativè, & copulativè absque alterius dispositionis interjectione factum sit, Oddus *conf. 66. nu. 44. Gabriel. conf. 132. num. 21. Grivel. decis. 22. nu. 25. & 26. Marta de success. legal. part. 2. quest. 3. art. 1. num. 27. & quest. 4. art. 9. num. 37. Cyriac. controvert. 143. nu. 20. Cassan. conf. 47. num. 82. cum seqq. Altog. conf. 60. num. 13. Redenasc. conf. 30. num. 86. & conf. 34. num. 34. Tond. quest. civil. tom. 2. cap. 138. num. 6. Fontan. decis. 348. num. 5.* Itaque principalis intentio testatoris in tota illa oratione, fuit privare, & excludere ipso facto à sua vniuersa hæreditate filios, qui Ecclesiastici, aut Religiosi forent, vt ex simplici dictæ clausulæ lectura apparet; & aliàs de jure, quòd prius est in voce, præsumitur esse prius, & principalius in intentione, & pro principali habetur, plenè Castillo *controvert. libr. 4. cap. 51. sub num. 6. ibi: Nam ordo verborum designat ordinem intellectus, & quod prius est in voce, præsumitur esse prius, & principalius in intentione: sic quando de mente disponentis dubitari contingit, inspiciendus est ordo litteræ, & loquutionis, & inducit majorem prædilectionem, vt inferius dicitur, nam quod primo loco nominatur, habetur pro principali: & quod secundo, habetur pro accessorio, &c.* Undè si ex dicta clausula, prætensa induceretur voluntas vigore legati in ea contenti, resultaret de illa contrarius effectus intentioni ipsius testatoris, quòd minimè dici valet, cum indubitata sint juris regulæ, quòd privatio non inducit habitum, & quæ proferuntur ad minuendum vel extenuandum jus alicuius, non proffunt ad illud augendum, sicut etiam inducta ad vnum finem, non debent contrarium operare, vt diversis D. D. placitis comprobavimus in primo juris discursu pro hac parte edito *num. 22.* & rectè fuit animadversum in R. Sententia à qua ibi: *Privatio enim non inducit habitum, nec quæ proferuntur ad minuendum, vel extenuandum jus alicujus proffunt ad illud augendum.*

23 Tum quia proprium est clausulæ præcedentis influere in sequentes, præsertim si continuato sermone proferantur *l. 3. §. filius*

lius inter, & §. ante heredis de libe. & possib. ubi omnes D. D. laté, Peregrin. de fideicom. art. 16. num. 106. Petra de fideic. quest. 6. num. 7. Menoch. conf. 106. num. 202. lib. 2. & conf. 319. num. 16. lib. 3. Gabriel conf. 113. num. 3. Nata. conf. 200. num. 5. Mières de majorat. part. 2. quest. 12. num. 6. Surd. conf. 282. num. 4. lib. 2. Castillo. controvert. lib. 2. cap. 4. num. 126. & 127. & lib. 4. cap. 9. num. 38. & cap. 50. nu. 11. cum seqq. Igitur cum privatio sit præcedens ad ipsum legatum, & ex ea, ut supradictum est, neutiquam inferri valet testatoris voluntas in ordine ad ingressum Jacobi filij sui: neque etiã inferri poterit ex dicto legato; aliã enim clausula sequens influeret in præcedentẽ contra regulam proximẽ stabilitam, & contra ea quæ dixit R.S. in R. senten. de qua infra num. 26.

24 Nec relevat dicere, quòd privatio fuit limitata ad hæreditatem testatoris, & quòd in præsentiarum solùm disceptatur de dote materna, & de aliquibus bonis quæ fuerunt Christophori Llobera avunculi dicti Fratris Jacobi, ut ita deducit Reverenda adversans in sua nova allegatione num. 33. & 34. Quia certum est, quòd dos materna erat compræhensa, & imbibita in hæreditate ipsius testatoris, per ea quæ laté diximus, & probavimus in additione ad primum juris discursum à num. 3. ad 16. & in juris demonstratione à num. 2. ad 8. ad quæ adhuc non satisfecit Reverenda adversans, Quibus addimus celebre ac magistrale consilium Martæ 85. per totum omnino videndum. Tum etiam quia testator noster in clausula prælibata, privavit filios suos qui Ecclesiastici, aut Religiosi forent ab omni eo, quod poterat, & hoc verbis valde irritantibus, & quodammodo odium præferentibus, prout sunt illa *ipso facto, & in continenti*: Unde ex prædicta clausula privativa, & exclusiva filiorum Ecclesiasticorum, & Religiosorum, nulla potest inferri voluntas in ordine ad Religionis ingressum, propter regulas supradictas. Tandem quia supra memoratæ regulæ, necdum tendunt ad finem supradictum, & quem excogitavit Reverenda adversans, sed ad demonstrandam vim, efficaciam, & effectus ipsius privationis.

Tertia ponderatio. 25 Tertio, quia dictum legatum mille librarum fuit factum immediatè post privationem, & exclusionem filiorum Religiosorum, seu Ecclesiasticorũ à paterna hæreditate, vnica, & eadem oratione, & sub eodem cõtextu verborum, ut supra probatum est; ideoque actus privationis, & legati sunt, & dicuntur correspectivi, & vnus, factus contemplatione alterius; *l. lecta, vers. dicebam ff. si cert. petatur Bald. in l. petens num. 49. vers. dicunt tamen, cod. de pact. Tiraquel. in l. si unquam in verbo donatione largitus, num. 118. cod. de revocand. donat. Decius conf. 245. nu. 5. & 279. nu. 7. Menoc. conf. 109. nu. 9. Cravet. conf. 239. n. 6. Bec. conf. 72. n. 7. Pedroc. conf. vnic.*

num. 379. Cyriac. contr. 689. num. 93. cum seqq. Altograd. conf. 9. num. 6. lib. 2. Mennoc. lib. 6. presunt. 12. nu. 4. Fontan. decis. 348. num. 5. & 6. Andreol. cont. 288. num. 25. ibi: Illudque generaliter tradi consueverit, quod quando vnus actus immediatè post alium factus est; tunc ambo illi actus correspectivi censentur, & vnus propter alium factus presumitur, latè plurimos congerens Pedroc. &c.

26 Et censuit noster Regius Senatus in illa famigerata causa D. Caroli de Llupia contra D. Franciscum de Olzinellas, Regia sententia lata die 2. Octobris anni 1664. refferente Nobili D. Ioane Baptista Pastor, tunc integerrimo Senatore, nunc meritis acclamantibus in supræmo Aragonû Consilio feliciter promoti ibi: Ex quibus concluditur inter substitutiones, quas inuolabiliter seruari iussit, & clausulam prohibitionis successionis fisci, nihil mediare; sicque correspectivè, & consequitivè stare dictam prohibitionem, & rationem illi adjectam: quia quando vnus actus fit incontinenti post alium dicuntur correspectivi, &c. Undè cum actus correspectivi sint individi, & vnus pars alterius, & vtrique pro vno iudicentur Cyriac. d. cont. 689. nu. 96. cum pluribus ab eo allegatis; benè Altograd. conf. 5. num. 17. tom. 1. ibi: Id enim operatur correspectivitas, que facit, vt vnus actus censeatur factus contemplatione alterius, & vtrique pro vno habeatur Mennoch. &c. Fit inde, quod sicut ex ipsa privatione quæ principaliter fuit apposita in dicta clausula, vt supra dictum est, nulla potest inferri voluntas, imo potius noluntas, similiter neque ex ipso legato, quod accessorie ad ipsam privationem fuit adjectum inferri valet; istud enim regulari debet iuxta dictam privationem, tantquam ab ea dependens, prout mirifice confirmat Surd. decis. 7. sub num. 20. ibi: Et licet testator eodem tempore adimat, & relinquat, quia tamen principalis sua intentio fuit adimere emolumentum primo loco collatum (prout in casu nostro, vt supra probatum est) non autem eodem in domino Francisco benefacere; ideo etiam collatio emolumenti, iudicanda est in pœnam, inspecta finali intentione testatoris, que attendi debet, &c. Et dixit Reg. Senatus in proximè relata causa Nobilis de Llupia, eandem efformando consequentiam, eundemque continuando sermonem, in illo casu de quo supra ibi: Ideoque estimari non potest tanquam dispositio per se existens, & absque dependentia à prohibitione, sed tanquam connexa cum illa: SIC QVE REGVLANDA EST IUXTA ILLAM.

27 Rursus quia, ex quo legatum fuit factum immediatè post privationem vnico, & eodem contextu, vnicaque, & eadem clausula, dicitur factum contemplatione ipsius privationis, & exclusionis, & in compensationem injuriæ dictæ privationis, prout di-

dicunt D.D. de statuto excludente aliquem à successione, & in dictum casum aliquid illi præservante; nam illud præservatum intelligitur in compensationem injuriæ exclusionis, vt ex communi D.D. placito firmavit, Tiber. Decian. *respons.* 10. nu. 9. vol. 2. ibi: *Quod probatur ex eo quod tradunt omnes, quod scilicet, quando statutum excludit fæminas propter masculos, & illis aliquid præservat, illud præservatum intelligitur in compensationem injuriæ exclusionis, vt per Cyn. in l. sancimus cod. de nupt. cum pluribus ibi citat. Argumentum enim ab statuto ad testatorem in jure validum est, Alexand. conf. 97. sub. nu. 3. Morot: conf. 97. in fin. Mangil. de imputat. ques. 71. nu. 9. Cyriac. contr. 451. nu. 74. Canc. var. 1. cap. 24. nu. 16.*

28 Ex quibus apertè concluditur, prædictum legatum fuisse factum, non ad alliciendum, vel invitandum filios vt Ecclesiastici, vel Religiosi forent (vt prætendit Reverenda adversans) sed in cõpensationem injuriæ ipsis illatæ, vigóre privationis, & exclusionis illorum ab vniverfa hæreditate, & bonis. Quid plura?

29 Audite nunc Tiberij Deciani responsum terminantè confirmans omnia supradicta *respon.* 10. nu. 8. & sub. num. 12. & 13. ibi: *Nam testator iste non legavit dotes per viam simpliciter, sed in ipsa institutione, in qua admisit masculos, & fæminas exclusit, jussit, & mandavit eas dotari: ERGO CVM HI DVÒ ACTVS, SCILICET EXCLUSIO AB HÆREDITATE, ET ADMISSIO AD PORTIONEM, SCILICET AD DOTE M SINT IMMEDIATE VNVS POST ALIVM FACTVS, ET IN EADEM FERE ORATIONE, CENSETVR VNVS CONTEMPLATIONE ALTERIVS FACTVS, vt tradit Bald. in l. petens colum. penul. cod. de pact. cum concord. vt per Cornè. conf. 36. col. 2. in 2. quod etiam pluribus similibus comprobatur Socin. conf. 273. colum. 3. in 2. est num. 4. & seqq. & sequitur etiam Decius conf. 606. num. 10. & conf. 636. num. 8. ERGO CLARE APPARET, QVOD VOLVIT TESTATOR FOEMINAS DOTARI CONTEMPLATIONE, ET IN COMPENSATIONEM EXCLUSIONIS, QVAM DE EIS FECIT A BONIS SVIS, &c.* Prævidit certè noster Regius Senatus vim, & efficaciam tam juridici fundamenti, dum in Regia sententia à qua, in hæc prorumpit verba ibi: *Constat præterea dictum legatum mille librarum, fuisse factum immediatè post privationem, & exclusionem filiorum Religiosorum, seu Ecclesiasticorum à paterna hæreditate, & sub eodem contextu verborum ad temperandam amaritudinem dictæ privationis, & exclusionis.*

Quarta 30 Quarto, quia contentiosum legatum non processit ex mera pondera- liberalitate, quapropter non est propriè legatum, vt dicemus n. 36. ad
tio.

ad 39. sed tantum ex necessitate, in satisfactionem legitimæ, quæ causa necessaria est, & aliàs de jure præsumitur: ex actu autem necessario, vel de necessitate facto, non inducitur voluntas, prout ex Fab. Mennoc. Mier. Salg. Mang. & alijs, omnia hæc comprobavimus in juris discursu à nu. 24. ad 29. Igitur ex dicto legato minimè inferri valet prætesa voluntas, quod multū præ oculis habuit R. S. in Regia sententia à qua, dum loquendo de dicto legato, sic prorripit ibi: *In solutionem, & satisfactionem legitima, &c.* Quin hæc ponderatio, tergiversari valeat dicendo, quod stante dispositione dicti Regij Privilegij, filijs Religionem ingredientibus, legitima non debetur: sicque cessabat necessitatis causa in legato expressa. Quia ex deductis in primo juris discursu à nu. 29. ad 32. plenissimè satisfacimus, & ad saturitatem in additione ad dictum juris discursum num. 52. cum celebri Rotæ Roman. decisione ibidem transcripta.

Quinta ponderatio. 31 Quinto, quia dictum legatum mille librarum, fuit conceptum verbis discretis, & restrictis ad dictas mille libras tantum: sicque quamvis posset aliqualis induci concensus ex dicto legato (quod firmiter negatur) ille restringendus, ac limitandus esset, quo ad dictas mille libras relictas, non autem quo ad alia, ex magistrali doctrina Baldi, quam transcripsimus in juris demonstratione num. 43. & ea de ratione, quia voluntas quæ ex actu deducitur, non potest extendi ultra id, quod de necessitate inferitur ex actu prædicto, ut ex Bart. Surd. Carlev. & Capic. Latr. tradidimus ibid. nu. 44. & fuit animadversum à Regio Senatu, in Regia sententia à qua ibi: *Verbis discretis, & restrictis ad dictas mille libras tantum, &c.*

Sexta ponderatio. 32 Sexto quia dictum legatum fuit conceptum sub illa conditione, si aliquis ex filijs testatoris esset Ecclesiasticus, vel Religiosus; sicque hoc quod Ecclesiasticus, vel Religiosus esset, solum fuit positum in conditione, non autem in dispositione, ut fuit plene probatum in juris discursu num. 32. (quidquid dicat Reverenda adversans in nu. 50. suæ novæ allegationis, purum esse legatum prætendens, cum sit contra expressam, ac litteralem illius clausulam, ut cuicumque legenti fiet manifestum; itaut dici potest esse contra stimulum calcitrare) & certa juris regula est, quod ex conditione, nulla inducitur voluntas, cum verba conditionalia minimè dissonant, ut cum pluribus exemplis, varijsque D.D. auctoritatibus comprobavimus in dicto juris discursu nu. 33. ad 44. Et valde ad intentum ex doctrinis Antonij Fabr. Petr. Barbof. Stephani Berr. quas ibid. transcripsimus, & hoc rectè canonisavit Senatus in Regia sententia à qua ibi: *Et sub conditione si Religiosus, seu Ecclesiasticus esset.*

33 Et majori de ratione procedere debent proximè stabilita.

Quia

Quia si regulariter procedit prædicta regula, videlicet, quòd ex cõditiõne non inducitur voluntas; multò potiùs procedere debet in ocurrenti casu, in quo est necessaria positiva voluntas, quæ per actus conditionales minimè induci valet, saltem ultra disposita sub dicta conditione; & aliàs agitur de statuto favorabili, Reypublicæ, Familiæ, Regiæquè jurisdictioni in cuius favorem in dubio est declarandum, vt probatum est supra num. 7. prout hæc omnia firmavit Regius Senatus, in Regia sententiã à qua ibi: *Constat dispositione Regij Privilegij Sereniss. Regis Jacobi primi dat. Barcinone 4. Kalèd. May 1269. in corpore juris municipalis Cathalonie in secundo. volum. Constitut. Cathal. collocati sub tit. dels qui entràn en Religiò sens voluntat de sos Pares, esse statutum favorabile Reypublicæ, familia, Regiæque jurisdictioni, quæ per divitias conservantur, & per inopiam deprimuntur, & tanquàm favorabile fuisse intellectum, & interpretatum. Constat de jure regulariter, quæ sunt in conditione, non esse in dispositione, præcipuè ad excludenda Statuta, & Privilegia favorabilia, quale est nostrum de quo controvertitur; saltem ultra disposita sub dicta conditione (quidquid sit ad evitandas pænas, & statuta odiosa, ac pænalia) &c.*

Septima
pondera-
tio.

34 Septimo tandem excluditur prætensa voluntas, hac non minus juridica, quam naturali, & rationabili consideratione. Nam vt ex supra relata clausula liquet, contentiosum legatum, fuit factum, & conceptum sub eadem cõditiõne, sub qua fuit eformata privatio, & exclusio ab hereditate; cum tam legatum, quàm ipsa privatio, sint factæ sub illa conditione, si filij Ecclesiastici, aut professi in aliqua Religione forent, vnica, & eadem clausula, vnicoquè, & eodem contextu; Atqui omnino à naturali ratione recedit, & in mentem censati cadere nequit, quòd testator voluisset, venire casum conditionis, sub qua erat concepta ipsa privatio, quis enim imaginabit, testatorem velle evenire casum, quo hæres purè, & nominatim institutus, ab hereditate esset privatus, & exclusus? nullus certè; Præmaximè cum esset filius masculus vnicus ipsius testatoris, per què, & nõ per aliũ familiã cõservari poterat; cuius conservationis effectum semper præ oculis habuit testator, vt supra stabilitum est: Igitur quia minimè imaginari, nec divinari valet, testatorem velle venire casum conditionis sub qua fuit conceptum legatum, qualis est, si filij essent Ecclesiastici, aut Religiosi: Et consequenter omninò à ratione est alienum, velle inferre ex dicto legato, quod testator voluerit, filios Religiosos fore. Alias similes, & non contemnendas ponderationes eformavit pars hæc, de quibus latius, schedula data 21. Augusti currentis Anni.

His

35 His sic absolutis deveniamus jam, ad ea quæ noviter excogitavit Reverenda adversans in sua novissima juris allegatione. A n. 9. ad 18. ponderavit, quòd ex legato relicto alicui sub cōditione si præbiteratus ordinem assumpserit, aut Religionem ingressus fuerit, invitatur legatarius ad matrimonium spirituale, ex doctrinis Duran, de condit. part. 1. cap. 3. num. 39. & seqq. Gratian. discep. cap. 254. num. 25. & seqq. Gaspar. Anton. Thesauri quest. forens. quest. 60. per tot, Sanches de matrimo. lib. 1. disp. 34. nu. 15. Et licet hæc ponderatio ex hucusquæ exharatis, satis eliza remaneat, in individuo tamèn respondetur.

36 Primo, quòd supradicta Theorica, in omni casu, solum procederet, in legato absolute, & ex mera liberalitate facto, sicque in legato merè lucrativo, & propriè sumpto, prout de hoc legato loquuntur omnes supradicti ex adverso allegati; At nos minimè verfamur in legato propriè sumpto, & ex mera liberalitate relicto, sed in legato, illa adjecta causa in solutionem, & satisfactionem legitimæ, & aliorum jurium ibi: *en paga, y satisfactio de sa legitima &c.* sicque fuit factum dictum legatum, non animo exercendi liberalitatem, & gratuito, sed animo solvendi debitum, & in solutionem, & compensationem, jurium quæ in dictis bonis filius prætere poterat, quo in casu propriè non dicitur legatum, ut punctim tenent Canc. in secundo juris responso recollecto post primam partem pag. mihi 383. colum. 2. in fin. vers. in nostro casu ibi: Nam aut vis sumere dictum legatum propriè, ut importet meram liberalitatem §. legatum instituta de legat, aut vis sumere dictum legatum impropriè, ut importet solutionem, & compensationem jurium, quæ in dictis bonis vxor prætere poterat, ex consuetudine, lege, aut pacto, quo casu legatum **NON EST PROPRIE LEGATVM**, sed importat debiti compensationem, seu solutionem, Castren. conf. 92. lib. 2.

37 Franciscus Roccus respons. legal. respons. 74. sub. num. 11. & 12. ibi: Et ratio est quia, quando testator expressit causam legatiz, tunc non habet intentionem exercendi liberalitatem, sed solvere debitum, declarat Cardinal. Tusc. &c.

38 Rot. apud Duran. decis. 339. nu. 37. ibi: testator legans animo compensandi, non tam donare, quàm solvere debitum dicitur l. cum pater. §. fidei tua ff. de legat. 2. l. cum quis §. mulier ff. de dot. prelegat. Cuman conf. &c.

39 Rot. rescent. part. 15. decis. 290. num. 5. & 6. ibi: nequè dicitur cum textu in l. si substituto §. heres servum ff. de legat. 1. pro legato certa speciei evictionem non esse prestandam, quoniam textus loquitur in legato merè lucrativo, & gratuito, quod in presenti dici non

17

potest, RELICTVM FILIO PRO LEGITIMA, UTPOTE PROCE-
DENS NON A PATRIS LIBERALITATE, SED A NATVRALI
OBLIGATIONE EIDEM INIVNCTA, A QVA CVM ONEROSI
NOMEN ACCIPIAT, EFFVGI NON POTEST EVICTIO quamvis
in certa specie legatum consistat, quia pater relinquendo pro omni, et
toto eo, voluit inducere compensationem cum legitima: IDEO QVE TA-
LE LEGATVM ASSIMILATVR DATIONI IN SOLVTVM.

40 Et hoc est quod dixit Surdus *cons. 112. num. 45. ibi: si enim*
compensandi animum habuisset, non legasset jure legati, sed jure satisf-
actionis: Ex quo dicto aperte sequitur, quod legans jure satisfactio-
nis, prout in nostro casu, non valet dici legare jure legati; unde
notabilis est differentia, inter casum de quo loquuntur D. D. ex ad-
verso allegati, & contentiosum: Nam in illo cum proprie testator
legaverit in eum casum, conferendo in illum suam meram liberali-
tatem, nihil mirum quod quodammodo dici valeat allicere legata-
rium ad statum, in quo dictum legatum contulit, cum per lega-
tum proprie, & simpliciter in aliquem casum collatum, nulla juris
regula impediatur, nec naturalis ratio repugnet, quod alliciatur le-
gatus ad casum in dicto legato expressum cum spe lucri simplici-
ter relictus recte quis invitari potest, ut tradunt communiter D. D. At
legatum de quo contenditur, cum proprie non sit legatum, sed po-
tius solutio debiti procedens ex causa necessaria, & non a patris
liberalitate; & consequenter sit actus necessarius, non autem vo-
luntarius, minime ex eo inferri valet aliqualis voluntas, per ea que
supra diximus nu. 30. quidquid sit in legato de quo loquuntur D. D.
ex aduerso allegati.

41 Secundó quia, ut toties fuit repetitum, legatum de quo
 in presenti, fuit factum immediatè, & vnica, & eadem clausula
 post privationem filiorum Ecclesiasticorum, seu Religiosorum, ab
 vniversa testatoris hereditate, privatio enim hereditatis poena est,
l. Senatus ff. de contr. empt. Ruin. cons. 44. vol. 2. Socin. jun. cons. 129.
vol. 3. Decian. cons. 57. vol. 1. & cons. 4. num. 25. vol. 2. late Bar-
dellon. cons. 20. num. 45. & seqq. Surd. de alim. tit. 5. quest. 51. num.
13. & tit. 8. privileg. 64. nu. 7. Grat. respons. 36. num. 14. & respons.
83. num. 8. Valensuel. cons. 93. num. 27. At legatum de quo D. D.
 ex aduerso citati non supponit aliquam antecedentem privationem,
 vnica, & eadem clausula, nec aliter factam, verum nec supponitur
 fuisse factum in compensationem, seu solutionem debiti, vel ex alia
 necessaria causa, sed simpliciter, absolutè, & ex mera liberalitate,
 illum in eum casum conferendo, veluti si Religionem intraveris,
 si presbiteratum assumpseris lego mille, Et in his terminis non ne-

gamus dici posse quodammodo invitari legatarium ad statum præbiteratus, vel Religionis; Cum nulla alia possit considerari causa legandi, quam ipsa mera liberalitas, & lucrum in dictos casus collatum. Itaque valémus dicere, quod sicut in casu prædicto dicitur quodammodo testatorē invitasse legatarium ad dictū statum præbiteratus, vel Religionis, propter spem lucri in dictos casus relictis; sic similiter, & multò majori de ratione dicere debemus in nostro casu testatorē invitasse filium suum ad matrimonium temporale contrahendum spe lucri in dictum casum collati; cum in casum dicti matrimonij suam exercuerit liberalitatem relinquendo illi totum suum patrimonium, quòd minimè fecerat in casum ingressus in Religionem, imò in eum ab omni sua hæreditate quã antecederat dederat privavit, & exclusit, relinquendo tantum 1000. ꝑ. fs. pro juribus illi debitis, & in illorum satisfactionem, & solutionem.

42 Tertiò ex abundanti respondetur perscrutando, quid dixerunt D.D. ab adverso allegati observando primitus, quod si legatum fuit factum de millè si nupserit, & de quingentum si Religionem ingrediatur; si legataria Religionem ingrediatur, est valde difficilis, & cõtroversa quæstio, an hoc in casu consequatur integra mille, vel quingenta tantum, & certè gravissimi, ac majoris notæ D.D. acriter defendunt, & resolvunt, integra mille consequi posse, ea fortissima de ratione, quòd ob minus relictum in casum Religionis retraheretur ab illo Religionis statu, vt videre est apud Castillo tom. 8. de alimentis. cap. 36. §. 9. num. 2. ad 5. qui plusquam 50. D.D. refert, & latè Cyarlin. controvert. 218. num. 45. Verùm contraria opinio, tanquam magis conformis voluntati testatoris, magis communis est, vt videre est apud eundem Castillo vbi proximè à nu. 6.

43 Præterea est observandū, quòd hæc magis communis opinio, non procedit attento juris rigore, vt ita firmant D.D. qui dictæ opinioni adhærent, & pro cunctis dixit Joannes Paulus Mellius ad Castillum obser. 7. num. 18. & 19. ibi: *legatis verò millè tantum puella si fiat Religiosa, & decem millè si nubat, obtinet decem millè, etiam in priori casu*, Barbof. allegat. 83. nu. 28. de off. & potest. episc. part. 3. cum infinitis apud Pasqualig. quest. 245. num. 4. & apud Cyarlin. d. controversia 5. nu. 5. ad 45. Censal. ad Peregrin. de fidei comis. art. 37. obs. 9. fol. 256; Et hæc opinio in rigore juris vera præexistit.

44 In terminis proximæ dictæ quæstionis loquitur Thesaurus d. lib. 1. quest. 60. adhærendo dictæ magis communi opinioni, & hoc nihil ad nos, nam minimè in his terminis versamur. Et hanc veritatem recognoscens Reverenda adversans, se contulit ad ea quæ dixit idem Thesaurus ibidem nu. 16. (de quo fecit maximum festum dicta

dicta Reverenda adversans) quod scilicet per legatum minoris quantitatis relictum in casum Religionis, quàm in casum matrimonij temporalis, magis invitatur filia ad statum Religionis, quàm excluditur, quod quidem dictum minimè nobis offendit, vt ex sequentibus apparebit.

45 Primò quia loquitur sine lege, auctore, nec ratione, sicque ei nò est deferendū. *juxta l. illā cod. de Collatio. Giurba decis. 9. n. 5. Afflictis decis. 73. nu. 4. Cyriac. controu. 58. n. 17. Bonden. collect. leg. 16. tō. 1. n. 68. Fontan. decis. 264. n. 2.* Et etiā si plures D. D. qui in eodem casu loquuntur (quos nò sine cura, & studio diligēter perlegi) eandēque opinionē admittant, nò adinueni aliquem qui talia sicut Thesaurus profferret, quòd nempe per tale legatū minoris quātitatis magis invitetur, quā excludatur, & certè non miror, cum naturalis ratio contrarium suadeat; imò non deficit Auctor non inferioris litteraturæ, qui etsi eandem admittat sententiam, firmat quòd in terminis ejusdemmet quæstionis, ingreditur monasterium contra voluntatem testatoris, Is est subtilissimus Olea de cess. jur. tit. 3. quæst. 7. nu. 42. ibi: *Dificultas tamen, & controversia circa id tantum est, an si legentur mulieri mille, pro nuptijs, & quingenta si profiteatur, possit si professionem emisit mille sibi pro matrimonio legata consequi, de qua Faria, nu. 2. & 48. latè, Canc. lib. 1. cap. 24. à nu. 20. innumeros refert Castillo d. cap. 90. num. 66. multis ex Theologis, & Summulis relatis, Delbene supra sec. 3. per tot. Et quamvis verior sententia sit, mulieri nihil amplius deberi, quàm quòd pro matrimonio spiritali ei legatum fuit, tamen pro contraria sententia gravissimi stant D. D. quorum quinquaginta, & plus recenset Castillo, si igitur in prædicto casu dubitatur, an integrum legatum pro nuptijs sit habitura mulier* **INGRESSA MONASTERIUM CONTRA VOLUNTATEM TESTATORIS;** extra omne dubium erit integrum legatum habituram, sibi pro matrimonio relictum si spirituale contrahat.

46 Secundo, quia in casu quo Thesaurus dicit magis invitari, quam excludi, loquitur de legato, nullam habente connexitatem, cum eo de quo in presenti disceptatur; Nam istud supponit præviam & antecedentem privationem ab vniversa hereditate, vnico, & eodem contextu, & eadem clausula factam, & fuit relictum ex causa necessaria, non autem ex mera liberalitate, quæ quidem circumstantiæ (multum ad casum facientes, vt ex supradictis apparet) minimè concurrebat in legato de quo Thesaurus. Et licet in casu de quo ille, major quantitas esset relictā legatario, in casum matrimonij temporalis, quàm in casum ingressus in Religionem; tamen in casum quo legatarius Religionem ingrederetur nullo jure quæsito privatus inveniebatur, cum antecedenter nihil ei purè relictum

erat, sed tantum illa major quantitas in casum matrimonij carnalis, quæ nullo tempore ipsi legatario adquiri poterat ipso in Religionem ingrediente, cum sic, nullo tempore conditio temporalis matrimonij, sub qua dicta major quantitas relicta erat evenire potuisset; Atverò in casu contentioso Jacobus Barraquer potuit habere, & de facto habuit jus questum, & radicum in ipsa paterna hereditate, tempore quo fuit ei legatum relictum, ex quo antecederet pure, nominatim, & absolute fuit heres institutus, & consequenter ab instanti mortis patris, verus, proprius, & in effectu heres fuit; cum iste sit effectus heredis institutionis pure conceptæ: maxime cum esset suus, primum in patria potestate locum obtinens; & alias privatio hereditatis esse questam, & radicatam in herede suponat *l. si sponsus §. si maritus ff. de donat. int. Bald. in l. illud n. II. cod. de Sacros. Eccles. Rip. in l. si unquam num. 20. vers. unde putarem, cod. de revocand. donation. Hondedé. conf. 58. num. 74. lib. I. & conf. 68. num. 29. & 30. lib. 2. Rot. in Vicen. Camer. coram R. Rojas & coram Bichio decis. 110. num. 2.*

47 Bené Ruin. lib. 2. conf. 47. nu. 4. & 5. ibi: Et predicta adhuc confirmantur; quia illa verba, scilicet cadat ab hereditate, & habeatur pro non instituto, videntur importare, & significare tempus post aditam hereditatem: & sic quod testator censerit solum de prohibitione Baroni heredis facta post hereditatem jam aditam, ut in terminis vult Bartol. in l. Pater familias testamento de hered. institu. ubi dicit, quod si testator disposuit hoc modo, si heres uxorem meam in tali relicto molestaverit, privetur hereditate. Quia talis privatio intelligitur collata in tempus hereditatis questæ. Et ibidem: sic ergo, & in casu nostro, quia verbum illud cadat ab hereditate, non minus importat hereditatem esse questam, quam verbum privetur.

48 Et certe testator ad invitandum, & alliciendum filios ad statum secularem; majori suæ voluntatis declaratione uti non poterat, quam pure, & absolute omnia sua bona relinquere suo filio, et si dictum secularis statum defineret, eum à jure jam questito, & radicato scilicet ab omnibus suis bonis, & hereditate, ipso facto excludere, & privare; (id enim, & non amplius permitit jus, alias ejus dispositio nulla esset, per ea que dicemus infra. à n. 58. cum seqq.) privatio enim juris questiti poena est. *l. senatus 52. ff. de contrah. emptio. l. testam. 51. de manumis. testam. Mascard. in verbo peculium conclus. 1163. num. 23. Barbat. conf. 24. num. 1. Dec. in auth. qui rem. num. 3. cod. de Sacros. Eccles. Socin. conf. 27. num. 26. volum. 4. Beroj. conf. 15. num. 6. vol. I. Bec. num. 3. Surd. de alim. tit. 1. quest. 51. num. 13. Rip. in l. 2. ff. de dam. infect. Paseth. conf. 87. nu. 2. ubi plures adducit, & de communi*

muni testatur Cardin. de Luca de preheminent. lib. 3. disc. 34. num. 11. & disc. 37. num. 11. & de regular. tom. 14. disc. 3. nu. 4. optimè ad intentum Surd. decis. 99. num. 16. ibi: & non est dubium quin sit pœna, cum enim proprietas jam sit ei quesita, utique juris quesiti privatio, est pœna l. si qua major, cod. de transact. &c.

49 Quod majori de ratione procedunt supradicta in contentioso casu, cum tractetur de hereditate data filio, quæ omni jure, & debito naturali ad ipsum pervenire debet, & vivente patre quodammodo sua est *l. in suis 11. ff. de liber. & postum. §. in suis de hered. qual. & differ. & ibi omnes D. D. taliter quod filius dicitur venire ad hereditatem patris, non acquisitivè, sed continuativè d. §. sui autem de hered. qual. & differ.*

50 Sed in quo inmoramur; nam, ut diximus, & probavimus, *sup. num. 22.* principalis intentio nostri testatoris in illa suæ voluntatis declaratione, fuit privare, & excludere filios Ecclesiasticos, & Religiosos à sua univèrsa hereditate; sicque etsi in dictum casum aliquid reliquisset, tamen cum nedum minuat, verum etiam adimat totum id quod antecederet purè dederat, illa ademptio in poenam est, non obstante illo relicto, prout terminanter nedum proximè dicta, verum etiam totum juris discursum confirmans, sua solita eruditione firmat, & resolvit Joannes Petr. Surd. *decis. 7. num. 20. cum seqq. ibi: quatenus ergo prima substitutio sublata est per secundam, ea ademptio est in pœnam, & licet testator eodem tempore adimat, & relinquat, quia tamen principalis sua intentio fuit adimere emolumentum primo loco collatum, non autem eidem in domino Francisco benefacere: Ideo etiam collatio emolumenti judicanda est in pœnam inspecta finali intentione testatoris quæ attendi debet. l. 1. ff. de Author. tutor. cum alijs apud Tiraquel. in tract. cessante causa, limit. 22. num. 23. & quæcunque ad unum finem ordinantur, secundum illius naturam regulatur, & de eis idem judicatur, quod de ipso fine; l. oratio de spõsal. l. alletas. §. ait. prætor ff. de infam. Cravet. *conf. 631. num. 7. Cephal. conf. 61. num. 61. & ego dixi in consil. 217. num. 30. Mennoch. conf. 488. num. 11. plura Everard. loc. ult. collat. 1. ubi ait actum licitum, vel illicitum judicari ratione finis ad quem ordinatur; sic judicatur in pœnam substitutio secunda, non quia emolumentum contineat, sed quia minus continet quam prima.* Et alia ibidem omnino videnda.*

51 Alij supradicti D. D. ex adverso allegati, videlicet Duran. Gratian. & Sanch. loquuntur in casu quo simpliciter, & absolutè fuit alicui relicto legatum si præbiteratus ordinem assumpserit, aut religionem ingressus fuerit; & adhuc Sanches loquitur in relicto ut

Religionem ingrediatur; sicque minimè nos offendunt juxta ea, quæ diximus sup. num. 36. cum sequentibus.

52 Progređitur Reverenda adversans à num. 21. suę novę allegationis dicens, quòd rectè testator quislibet potest excludere Monachos, & Moniales à sua hæreditate, & quidem sustinetur exclusio ob id sanè, quia non eo tendit vt à Religione retrahat; sed dumtaxat eo animo fit, vt bona in familia conserventur, & quòd hac ratione sustinentur statuta privantia ingredienti Religionem à successione bonorum: sicque per privationem de qua in præsentì, non retrahebatur filius à Religione.

53 Securè tamen responderetur, quia nos non negamus imò libenter concedimus, quòd similes privationes sustinentur, ea de ratione vt bona in familia conserventur, & quod non fiunt odio Religionis, nec principaliter, vt quis à Religione retrahatur; sed quòd asserimus est, quòd similes privationes quodammodo, & potius ab ea retraherent, & removerent, non odio Religionis, sed præcisè propter familiæ conservationem, sic eos ad matrimonium temporale principaliter invitando, & alliciendo, & in consequentiam à Religione retrahendo, vt punctim docent Molina *de Hispanor. primogenit. lib. 2. cap. 12. num. 54. ibi: Sed dubitari etiam solet utrum Majoratus ea lege, vel conditione institui possit, vt in ea Monachus, Religiosus, seu Clericus, vel Monialis, succedere non possit, vel ea cõditio tanquam turpis, & Religioni contraria, potius ab ipso majoratu rejicienda sit. In qua questione dicendum est eam conditionem in majoratus institutione, licitè apponi posse, cum non in odium Religionis; sed potius ob familiæ cõservatiõem proposita cõsenda sit. ET ETIAM QUAMVIS A RELIGIONE QUODAMMODO AMOVERE VIDEATUR, AD MATRIMONIUM TAMEN, ET FAMILIÆ PROPAGATIONEM ALLICIAT, nec legibus prohibitum sit vt quis de bonis suis ita disponere possit, vt Monasterium non succedat.*

54 Paulus Duran. *de condit. impos. part. 2. cap. 3. nu. 31. ibi: Cõditio hac si Religionẽ ingrediatur, si modo constet vel ex conjecturis valeat, quòd principaliter causa conservandi familiam adjicitur, QUAMVIS IN CONSEQUENTIAM ALIQUEM A RELIGIONE AVERTAT.*

55 Et ibid. num. 40. *in fine* (quod non finè præmeditatione pætermisit adversans, etsi reliqua verba dicti numeri transcripserit nu. 9. suæ novæ allegationis) *ibi: nec presumendum est jus voluisse conditionem hanc ob matrimonij temporalis favorem annullari, cum nec annullat conditionem QUÆ PRINCIPALITER AD HOC TENDIT, VT ILLE CUI ADSCRIBITUR TEMPORALE MATRIMONI-*

VM CONTRAHAT, QUAMVIS INDIRECTE, ET IN CONSE-
 QUENTIAM INGRESSVM RELIGIONIS IMPEDIAT, ut pro-
 ximè num. 31. probavimus, &c.

56 Anton. Fab. in cod. lib. 6. tit. 22. de fideicom. de finit. 25. nu.
 7. ibi: Minus vero movet, si quis objiciat interpretationem illam esse
 contra bonos mores utpote per quem facile futurum sit, ut ab electio-
 ne vitæ contemplativæ revocetur qui videat ea ratione præclusum iri
 sibi viam petendi quandocunque fideicommissi; ID ENIM NON
 PRINCIPALITER FIT, SED TANTVM PER CONSEQUENTI-
 AS, &c.

57 Rursus quia valde inter D.D. fuit controversa, & disputa-
 ta quæstio, an scilicet privatio, & exclusio Religiosorum ab hære-
 ditate valida esset; & licet plures illam invalidam defendant, ea de
 ratione, quia per dictam lucri privationem retraherentur homines
 à vita contemplativa, ut videre est apud Ianuen. in practicab. Eccles.
 quæst. 197. nu. 15. Fusar. quæst. 429. nu. 19. & plures relatos per
 Nob. de Cortiada decis. 124. nu. 8. Tamen contraria opinio in foro
 recepta est, cum hoc tamen moderamine, quod dicta privatio, seu
 exclusio, non fiat odio Religionis, sed sit cohonestata honesto fi-
 ne, vel desiderio conservandi, & perpetuandi familiam, & descen-
 dentiam, recurrendo sic ad favorem publicum, & liberam disposi-
 tionem de bonis testatorum, & ut eorum observarentur ultimæ vo-
 luntates, quarum favor maximus in jure consideratur *ex juribus vul-*
gatis; quasi dicerent D.D. (prout in effectu dicunt) quod etsi in sen-
 sù veritatis illa privatio, vel exclusio Ecclesiasticorum, seu Religio-
 sorum quodammodo retrahat à vita contēplativa, tamen cum volun-
 tates testatorū in quantum possint debeant observari, & ad hoc quæ-
 libet sit sumenda interpretatio, quæ rectè potest sumi respectu dictæ
 privationis, cohonestando illam, illo honesto fine conservandi fami-
 liam, & descendentiam mediante matrimonio tēporali, & quod simi-
 les privationes non fiunt odio Religionis, sed ad alliciendū, & invi-
 tandum ad matrimoniū temporale, sicque ad statum secularem: Ideo
 jus non tam permisit, quàm tolleravit dictas privationes, seu exclu-
 siones, ut præter relatos supra à num. 54. videre est apud Mantic.
 de conject. libr. 8. tit. 12. nu. 29. Covarrub. libr. 1. cap. 19. num. 11.
 var. resolut. Gutierrez. Canoniar. quæst. libr. 1. cap. 32. nu. 30. Molin.
 de Hisp. primog. libr. 1. cap. 13. nu. 79. cum seqq. Peregrin. de fideic.
 art. 28. num. 81. Cevall. com. contra com. quæst. 193. nu. 7. Altog.
 cons. 96. num. 21. cum seqq.

58 Cardinal de Luca de fideico. discurs. 63. sub. num. 3. ibi:
 Hodieque absolutè est talis potestas, etiam nulla assignata ratione talem
 ex-

exclusionem cohonestante honesto fine, vel desiderio conservandi familiam, vel descendentiã.

59 Capic. Galeot. *libr. 2. controvers. cap. 59. sub. num. 14. ibi:* (loquendo de validitate dictæ exclusionis) *Idque hac sola, & non alia ratione non tam permitti, quam tollerari optimè probat alter Molin.*

60 Quapropter cessante agnationis favore, & ratione conservandi familiam, vel descendentiã mediante matrimonio temporali, omnes D.D. constanter affirmant invalidam esse talem exclusionem, seu privationem, cum tunc cesset ratio illa, quæ illam cohonestare poterat, itaut dici nequit illam non esse avertivam, seu retractivam à vita contemplativa, Alexand. *conf. 100. num. 11. lib. 4. Socin. jun. conf. 158. num. 42. lib. 2. Pedroc. conf. 5. num. 64. & conf. 40. num. 325. Mennoch. conf. 95. num. 98. Decian. conf. 26. num. 85. lib. 2. Fusar. conf. 141. num. 3. & per tot. & in tract. de substitut. quest. 429. num. 21. & seqq. Sarmient. Select. lib. 4. ad l. si titius §. is cui in tempus ff. de legat. 2. pag. 549. num. 2. & seqq. Rot. in Tiburcin. fideic. 16. Martij 1640. coram R. Patriar. Panfirolo, & in Rom. fideicom. coram R. Episcopo Compostellano §. quæ quidem interpretatio, & decis. 480. num. 2. parte 2. rescentior, & in Roman. fideicom. de Capis. 18. Junij 1657. §. & licet conclusio. Casanate *conf. 20. num. 37.**

61 Mansius *consult. 80. num. 16. & 17. ibi:* Et cessante favore agnationis, exclusio Religiosorum tanquam repugnans Religioni esset rejicienda. *Fusar. &c.*

62 Mellius *observat. 31. num. 30. ibi:* (loquendo de dicta privatione) certè illa non procedit seclusa agnationis, aut descendentiã contemplatione, &c.

63 Optimè Capic. Galeota *lib. 2. d. controv. 59. sub num. 12. ibi:* Cui hoc de jure permittitur, ut prospiciat suæ agnationi, & familiæ, quæ per laicos, quibus permittitur est liberos legitimos procreare, perpetuari, & conservari potest, non autem per successionem clericorum, quibus ob castitatem ex præcepto injunctam id prohibetur; quæ vera est ratio, quare permittatur huiusmodi clericorum exclusio, ut post alios probat, &c.

64 Et in tantum procedunt proximè dicta, quòd dicta privatio, seu exclusio Religiosorum in qua non potest considerari ratio cohonestativa honesti finis, & desiderij conservationis familiæ, seu descendentiæ, mediante matrimonio temporali: tanquam retrahens à vita Religiosa rejicitur, quamvis aliquid sit relictum vel legatum in dictum casum Religionis post factam dictam privationem, seu exclusionem, prout punctim sic decisum fuit in Rot. Rom. de qua
parte

parte 13. rescentior. decis. 245. per tot. & maxime num. 7. ibi: Nec applicantur D.D. in contrarium adducti, quia loquuntur, & procedunt, quando apparet expressè, vel tacitè, quòd exclusio Religionis, & Religiosorum est facta, causa conservandę agnationis, ac familiae. Et ibidem num. 11. Quando autem exclusio Religiosorum non fuit facta ex causa conservationis agnationis, tanquam improba, & illicita rejicitur, & pro non scripta habetur, ut cõsiliando hinc inde opiniones probat Marta, & c.

65 Undè multi, & majoris notæ sunt DD. consulentes, bonã cautelam esse in exclusionem Ecclesiasticorum, seu Religiosorum ad-jicere (ad omnem tollendam ambiguitatem) quòd dicta privatio fit causa conservandi familiam, & descendentiã mediante matrimonio temporali, ut videre est apud Fusar. de substitut. quæs. 429. num. 25. Staiban. resolut. 5. num. 3. & 19. & resolut. 97. num. 5. benè Altograd. contr. 38. nu. 32. & seq. & cum pluribus relatis docet Blasius Altimar. in obser. ad consil. Rovit observat. 31. nu. 31.

66 Ex quibus omnibus concludenter infertur, quàm parùm nobis obstet theoricã ex adverso allegata, & quã juridicè, ac magna cum præmeditatione, prout semper (prævidendo certè præmemora-tam theoricã ex adverso novissimè allegatã inapplicabilem esse) prorumpit Reg. Senat. in Regia sententiã à qua ibi: Imò potius pri-vatio, & exclusio Religiosorum ab hereditate removeret, & retraheret illos à proposito Religionis; quamvis in prædicto casu sint illis legata mille librę, quod valdè minus est: adeo, ut pro sustinenda dicta priva-tione, & exclusionem filiorum Religiosorum à paterna hereditate, recur-rendum sit ad liberam dispositionem de bonis testatorum ad favorem publicum, & conservationis honorum in familia, & quòd similes pri-vationes, & exclusiones, non sunt odio Religionis, nec eo animo, ut filij à Religione retrahantur, & c.

67 His sic absolutis sit nobis permillum ex principijs proxime stabilitis, has duas urgentissimas conficere ponderationes. Prima est, quia ut supra diximus, & probavimus privatio, & exclusio Religiosorum non alia de ratione sustinetur, nisi quia illam cohonestat honestus finis, vel desiderium, seu affectatio testatoris conservandi familiam, vel descendentiã mediante matrimonio temporali, quę quidem intètio judicatur, & præsumitur in testatore ad dictã dispositionem sustinendam; atqui familia vel descendentiã nostri testatoris, minimè conservari valebat, nisi per filios masculos: Igitur quia ipsa privatio filiorum, qui Ecclesiastici, aut professi in Religionem essent, fuit facta à nostro testatore ad perpetuo invitandum filios ad statum secularem, & ut matrimonium temporale contraherent, præsertim cum dicta privatio solùm fuerit facta de-

D

ter-

terminatè ad filios masculos, non autem ad filias, quæ omnia magistraliter comprobat, & confirmat doctissimus Capic. Galeota lib. 2. contr. 59. sub. num. 17. ibi: Propterea cum hac sola, & unica ratione à jure considerata, & que tanti est, ut fecerit licitam Clericorum à majoratibus exclusionem, que fortè aliter permisa non fuisset, motus fuerit, nec aliàs siquidem etiam piè credi potest moveri potuisse prudentem nostrum testatorem, AD INVITANDVM LAICOS FILIOS, NISI QVIA PER EOS AGNATIONEM SVAM CONSERVARI DESIDERARET, ET OB ID FOEMINAS PROPTER MASCVLOS EXCLVSIT, ET MASCVLOS PERPETVO AD SVCCESIONEM INVITAVIT, ut ex Covarrub. Molin. Padil. Alvar. Miér. Gratian. Mant. &c. Idem firmat Casanat. conf. 20. num. 37. cujus verba transcripsimus sup. num. 15. Quid amplius ad intentum?

68 Audi nunc secundam ponderationem, si ex legato relicto in casum Religionis immediatè post privationè factò, in dictum casum induceretur voluntas testatoris in ordine ad ipsam Religionem, non fuisset decisum in Rot. Roma. parte 13. rescent. dicta decis. 245. (de qua supra num. 64.) quòd dicta privatio esset nulla, tanquam retrahens filios à Religione, cum si hæc esset voluntas, non diceretur retrahere filios à Religione, & valida esset talis privatio; atqui in dicta decisione, non obstante quod in casu de quo loquitur concurrebat legatum immediatè post dictam privationem factum (ut constat, ex testatoris dispositione in principio præfatæ decisionis transcripta) ex quo tamen non concurrebat illa ratio conservandi familiam, & descendentiam, fuit declarata nulla, & invalida tanquã retrahens, & avertens filios à Religione: Igitur ex legato relicto in casum Religionis supposita prævia privatione in dictum casum, minimè potest argui voluntas in ordine ad Religionis ingressum, & per consequens minimè nos conturbant D.D. ab adverso allegati; imò solutiones illorum mirificè demonstrant bonum jus huic parti competenti.

69 In num. 51. & 52. suæ novissimæ allegationis ponderavit Reverenda adversans, quòd dispositio Regij Privilegij Serenissimi Regis Jacobi sub titulo *dels que entran en Religio, &c.* ubicumque locum habet, non limitatur ad certam honorum speciem né Monachus decèdat partim testatus, & partim intestatus, sed omnia bona indistinctè comprehendit: vndè cum in casu contentioso, non obstante dicto Regio Privilegio sit adjudicatum legatum Reverendæ adversanti ex persona dicti Fratris Jacobi, inferre prærendit, quòd quemadmodum Regium Privilegium non obstat dictæ adversanti ad consequendum legatum prædictum: sic nec obstat ad hoc

ut possit reliqua contentiosa bona petere, & habere.

70 Cæterum faciliter respondetur, quod hucusque nullus ex nostris practicis, nec alius dixit, quod ubicumque haberet locum dispositio dicti Regij Privilegij, ingrediendo filium in Religionem sine voluntate parentum, non posset pater illi Religioso jam facto aliquid legare, cum hæc facultas, & libertas legandi minimè sit sublata, neque aliàs impediatur per dispositionem dicti Regij Privilegij, quamvis illa locum habeat, neque tale quid legitur in dicto Regio Privilegio. Et nihil mirum cum faciliter, & bene contingere possit, & de facto sæpe sæpius contingit parentes nolle filios in Religionem ingredi, & tamen ob paternam amorem, aliquid dictis filiis jam Religiosis relinquere, quo in casu nihil implicaret dispositionem dicti Regij Privilegij suum vindicare locum, & Religiosum legatum consequi valere. Præterea quia si pater expressè dixisset, & declararet velle locum habere dispositionem dicti Regij Privilegij, quia sua voluntas non est filium Religionem ingredi, sed suam familiam, & descendentiã mediante matrimonio temporali conservare, & tali casu amore paternali ductus (qui nunquam deficit) filio jam professo aliquid legaverit: quis diceret in hujusmodi casu dictum Regium Privilegium locum sibi non vindicare, & simul filium Religiosum legatum consequi valere? nullus certè. Et ratio est evidens, quia voluntates defunctorum in quantum possint sunt observandæ *ex juribus vulgat.* Tum quia dictum Regium Privilegium in tantum privat, & excludit, in quantum voluntas parentum deficit, & non amplius; cum quod habeat locum, vel non habeat, dependeat ab existentia, vel deficientia voluntatis parentum.

71 Rursus quia minimè repugnat habere locum dispositionem Regij privilegij, & ingredientem in Religionem decedere partim testatum, & partim intestatum; nam non obstante, quod fuerit quis ingressus sine voluntate parentum, quo ad certa bona testare potest in favorem extraneorum, & valebit dispositio. Provt tradit Nobilis de Cortiada, *decis. 124. num. 23. in fine* ex Oliba, & Fontan. *cum decisione R. S.* & tamen si quo ad alia bona in favorem Monasterij disposuerit, non subsistet ejus dispositio propter dispositionem dicti Regij privilegij, & hoc in casu, quo ad illa bona proculdubio intestatus decedet.

72 A nu. 73. ad fin. dictæ novissimæ allegationis extollit maximè Reverenda adversans doctrinam Rovit *decis. 12. n. 24.* Cæterum sine fructu, quia Rovit. in præfato loco loquitur de facto, referendo tantum id quod pars allegabat in causa de qua loquitur; & etiam quod alia pars id negabat, & contrarium deducebat, absque eo quod unius, vel alterius dicto adhæreat, sed solum dicta-

rum partium prætentiones, nudè, & simpliciter referebat, quafortè de ratione nullam allegat legem, rationem, nec Auctorem, prout nec allegare poterat. Tum etiam quia, vt refert ipse Rovit. in fine dictæ decisionis fuit decisum in contrarium illius, qui prætendebat invitari legatariam ad secūda vota per legatum in eum casum relicū.

73 A num. 53. ad 70. revolvit iterum Reverenda adversans (quasi ultimum, ad quod ante sententiam se contulit refugium) Regia illa privilegia per Serenissimum Regem Jacobum concessa toti Ordini Beatæ Mariæ de Mercede, ejusdemque Fratribus; præ-tendens in vim dispositionis illorum, excludere dispositionem dicti Regij Privilegij Civitati Barcinonæ concessi. Sed parum feliciter si attendimus verum, ac genuinum sensum, & thenorem utrorum-que privilegiorum.

74 Etenim, in illo Dat. Valentia 4. Idus Martij 1254. nihil aliud cōcessit Serenissimus Rex Jacobus Ordini, & Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede, quàm, *quod omnes homines, ac fæmina tam milites, quàm cives possent dicto Ordini, & Fratribus ejusdem, permutare, dare insuper, & legare, tam donationibus inter vivos, quàm etiam causa mortis in testamentis, vel alijs quibuslibet ultimis voluntatibus suis univèrsis, quaslibet hereditates, possessiones, ac domos, vineas, hortos, & quaslibet res immobiles regales, vel non regales, ubicumque sint constitutæ, aut sitæ, non obstantibus conditionibus impositis in instrumentis ipsarum donationum, per Serenissimos Reges factarum, videlicet, nè possent ea vendere, neque dare militibus, siue sanctis.*

75 In nostro autem Regio privilegio Civitati Barcinonæ concessio, nullus prohibetur dicto Ordini Beatæ Mariæ de Mercede, illiusque Religiosis permutare, dare, vel legare, tam donationibus inter vivos, quàm etiam causa mortis, in testamentis, vel alijs quibuslibet ultimis voluntatibus, quascumque res; nedum illas quas Serenissimi Reges donarunt, illis adjectis conditionibus, nè possent ea vendere neque dare militibus, siue Sanctis (de quibus loquitur præfatum privilegium concessum 4. Idus Martij 1254. vt infra demonstrabitur) verùm etiam omnes, & quascumque alias, tam mobiles, quàm immobiles: tantùm enim in vltima illius parte disponitur, quòd si aliquis mortuis patre, & matre, sinè istorum voluntate Ordinem intraverit, ex tunc, vt mortuus judicetur: ita ut illius bona liberè revertantur illis, quibus vinculara fuerunt, vel proximioribus ejusdem, quòd nullatenus est prohibère, nè possit quislibet permutare, dare insuper, & legare dicto Ordini, illiusque Religiosis quidquid velit, sed tantùm in omni casu adimere, seu pri-
vare

vare illum, qui adhuc Religiosus non est ab omnibus suis bonis, quotiescumque sine parentum voluntate Religionem ingreditur, illum pro mortuo reputando: minimè igitur inter se contrariantur præfata Regia privilegia; consequenterque non potest vnù ex illis impedire quo magis aliud, locum sibi vindicare possit.

76 Et quod illud Dat. Valentiaë 4. Idus Martij 1254. loquatur tantù de illis bonis, quæ Serenissimi Reges donarunt illis adjectis conditionibus, né possent darè, seu vendi militibus, siue Sanctis, apertissimè demonstratur ex verbis ejusdem Regij privilegij, in vers. *hoc modo tamen*, in quo Serenissimus Rex, proculdubio loquutus fuit de bonis ab ipso donatis, dum dicit, *quod dictus Ordo, seu Religiosi ejusdem tenerentur facere, & dare perpetuo ipsum censum, & servitium pro ipsis hereditatibus, possessionibus, ac cæteris rebus dictis, quæ, vel quod illi, qui eas dederint, permutaverint, vel legaverint, dicto Serenissimo Regi dare, & facere tenebantur*: Non enim alicui censui, vel servitio Serenissimo Regi præstando, obnoxia dicerentur nisi ipsemet Rex illa dedisset, vel in fœudum, aut emphiteosim concessisset. Si igitur in hoc vers. *hoc tamen modo*. loquitur tantù dictum Regium Privilegiù de bonis à Serenissimo Rege donatis; similiter in vers. antecedenti loqui debet de prædictis bonis, prout clarè demonstrat dictiones illæ, *ipsis, & dictis*, quæ sine dubio sunt relativæ ad antecedentia, ac vim repetitivam habent, Cravet. *conf. 929. nu. 8. Surd. decis. 10. num. 17. Cardinalis Tusc. lit. d. conclus. 337. Rot. rescent. part. 2. decis. 644. nu. 1. Redenasc. conf. 17. num. 19. Sperel. decis. 59. nu. 19. Bonden. collect. legal. 27. nu. 15. Rot. decis. 369. nu. 5. part. 2. rescent. Fontan. de pact. claus. 4. glos. 25. num. 86. Ramon conf. 61. nu. 30. & dispositionem ad casum expressum limitant, extinctionemque omnem prohibent, & remouent Cassanat. conf. 4. nu. 137. ad 142. cum seqq. Olea de cess. jur. tit. 3. quest. 2. num. 21. Valenzuela Velazques tom. 1. conf. 62. num. 142. Redenasc. conf. 30. num. 96. Gratian. discept. forens. cap. 769. num. 38. & 45. & dixit Reg. Senat. in illa de Llupia, & Olzinellas de qua sup. num. 26.*

77 Et certè intentio, & animus Serenissimi Regis Jacobi in concessione præfati Privilegij Dat. Valentiaë nullus alius fuit, quàm tollere seu relaxare impedimentum, ob quòd Ordo Beatæ Mariæ de Mercede, & Religiosi ejusdem, nedum vti Religiosi, verum etiam vti milites, privilegioque militari gaudentes, prohibiti erant acquirere bona prædicta à Serenissimis Regibus donata, illis adjectis conditionibus, né possent illa vendi, vel dari militibus, siue Sanctis; quæ quidem bona dicebantur de Realenco, eo quod processerint à Rege, vt tradit Leo. *decis. valent. decis. 256. nu. 2. sicque*

quæ solum adimere voluit vim, & efficaciam dictarum conditionum, in instrumentis ipsarum donationum appositarum, videlicet ne possent prædicta bona vendi, seu dari Militibus, siue Sanctis. Quapropter dixit Serenissimus Rex Jacobus, quod posset quislibet permutare, dare insuper, & legare Ordini Beatæ Mariæ de Mercede, & Fratribus ejusdem; res immobiles quascumque, nedum illas quæ ab ipsomet Rege non processerunt (de quibus jam tunc capaces erant Ordo supradictus, & Religiosi ejusdem, cum nullo jure invenirentur prohibiti, nec exclusi) verum etiam bona illa quæ ab ipsomet Rege processerunt, quæ dicebantur de Realenco, vt supradictum est, taliter quod, siue essent de Realenco, siue non, semper Ordo prædictus, & Religiosi ejusdem illa acquirere valerent, non obstante impedimento illo dictarum conditionum appositarum in instrumentis ipsarum donationum per ipsos Serenissimos Reges factarum.

78 Et intelligentia proximè dicta, nedum colligitur ex tota contextura prefati Regij Privilegij, verum etiam, ex illius confirmatione facta per dictum Serenissimum Regem Jacobum 4. Nonas Maij 1275. per ipsam Reverendam adversantem in processu exhibita, in qua, de nullo alio impedimento, vel prohibitione fit mentio, quam de prædictis conditionibus in instrumentis ipsarum donationum appositarum; videlicet ne bona prædicta possent dari, seu vendi militibus, siue Sanctis, sicut in jam dicto Regio Privilegio. Si etenim Serenissimus Rex, aliud voluisset tollere impedimentum, certè de illo mentionem aliquam fecisset, sicut fecit de supradicto, quod geminatè illud expressit; geminatio autem majorem deliberationem, & ennixam disponentis voluntatem præferret, *ex juribus vulgatis.*

79 Est tamen ponderatione dignum, quod non obstante, quod in vim dicti Regij Privilegij, ejusque confirmationis esset sublatum impedimentum supradictum dictarum conditionum in instrumentis ipsarum donationum appositarum, adhuc Notarij Regni Valentie recusabant recipere, seu conficere instrumenta permutationum, donationum, seu legationum dictorum bonorum per Serenissimos Reges donatorum, per aliquos dicto Ordini Beatæ Mariæ de Mercede fiendarum, metuentes fortè ne aliquam incurrerent poenam. Quapropter Fr. Rodericus de Ara Vicarius Perpetuus, & Cõmendator Monasterij Beatæ Mariæ de Podio Valentie Ordinis supradicti, cõquestus fuit coram Serenissimo Rege Petro supplicando, vt dictus Serenissimus Rex de oportuno remedio provideret; Ideo Regio decreto dat. Valentie 3. Nonas Januarij 1346. dictus Serenissimus Rex volens quod dictum Regium Privilegium, illiusque confirma-

31
 tio juxta eorum seriem, & thenorem observarentur, dixit, & mandavit Nottarijs supradictis, quatenus, & quoties per dictum Vicarium, Conventum, & Fratres dicti Monasterij, seu alios Comendatores dicti Ordinis in Regno Valentia constitutos (ex quo infertur, quod dictum Regium Privilegium solum est in observantia in regno Valentia) inde fuerint requisiti, reciperent, & conficerent omnia, & singula instrumenta permutationum, alienationum, donationum, legatorum, & aliorum quorumcumque contractuum facientium, seu tangentium Vicarium, Comendatores, Fratres, & Ordinem memoratos, absque poena cujusquam incursum, prout haec latius sunt videre in praefato Regio decreto per ipsam Reverendam adversantem exhibito: ex quo mirifice demonstratur quod intentio Serenissimi Regis Jacobi in concessione praefati Privilegij, dat. Valentia, illiusque confirmationis, nulla alia fuit, quam tollere impedimentum dictarum conditionum in instrumentis donationum rerum Regalium appositarum, & facere dictum Ordinem, & illius Fratres capaces acquirendi, nedum bona non Regalia, de quibus jam tunc capacitate habebant (cum nulla inveniretur prohibitio de jure respectu illorum; taliter quod nullum tunc erat necessarium Regium rescriptum, ut illa acquirere valerent) verum etiam Regalia a quorum acquisitione prohibiti inveniebantur propter jam dictas conditiones.

80 Nullum igitur praebere potest impedimentum Privilegij praedictum illiusque confirmatio, quominus Regium Privilegium Civitati Barcinonae concessum locum sibi vindicare valeat in casu contentioso, nam in hoc valde diversum, ac in illis statuitur, nec in minimo inter se contrariantur, seu opponuntur, imo valde compatible sunt, neque unum, casum alterius percutit, seu attingit, ut ex supradictis luce meridiana clarius fit manifestum. Quae omnia, illa qua solet maturitate ponderavit Regius Senatus, dum dixit in Regia sententia a qua ibi: *Quia dicta Regia Privilegia concessa Militari Ordini Beatae Mariae de Mercede noviter exhibita, non percutiunt disposita in praecedente Regio Privilegio sub tit. dels qui entran en Religio sens voluntat de sos pares; sed tantum declarant dictum Militarem Ordinem Beatae Mariae de Mercede esse capacem bonorum immobilium, etiam de Realeuco, de quo in praesentiarum non contenditur.*

81 Praeterea ultra differentias, quae ex supradictis colliguntur inter praefata Regia Privilegia minimè omitti valent aliae, valde notabiles, quae ex utrorumque contextura faciliter demonstrantur. Prima est, quod Regium Privilegium dicto Ordini concessum, loquitur de ipso Ordine, & de illis, qui actu sunt Religiosi il-

lius, nostrum autem R. Privilegium, non loquitur de actu Religio-
sis, nec principaliter de ipso Monasterio, seu Ordine, cum tantum
suum producat effectum (vt supra dictum est) instanti quo, quis in
Religionem ingreditur, quo tempore adhuc Religiosus non est; &
propter hanc rationem sustinetur, quòd non esset si de actu Reli-
giosis, vel de ipso Ordine principaliter disponderet: *Font. decis. 350.*
num. 24. Canc. part. 3. cap. II. à num. 187. ad 20. & prapicué à 195.
ad 200. Oliba de jure fisci cap. 7. num. 37. ad 42.

82 Secunda est, quòd Privilegium dicto Ordini concessum, so-
lùm disponit quo ad certa immobilia bona, vt ex supra dictis liquet;
concessum autem Civitati Barcinonæ, nullam bonorum distinctio-
nem admittit; sed omnia ea compræhendit, quæ ingrediens habet
tempore ingressus Reg. Cortiada *decis. 124. num. 24.*

83 Tertia est, quòd præfatum Privilegium dicto Ordini con-
cessum, nullam facit distinctionem àn quis Religionem ingrediatur
cum voluntate parentum, vel sine ea, imò quòd magis est, quòd
nullam mentionem facit de ingressu, nec de ingrediente Religionē;
àt nostrum Regium Privilegium loquitur tantum de eo, qui sine vo-
luntate parentum Religionē ingreditur, & hoc adhuc restrictivè, &
limitativè ad illud *tunc* ipsius ingressus, Cortiada *ubi proximè n. 27.*

84 Quarta tandem, quòd illud solum disponit respectu certo-
rum bonorum immobilium (cum respectu mobilium, & immobi-
lium alterius generis nulla esset necessaria dispositio, aut concessio,
cum à jure non invenirentur prohibiti, nec Ordo, nec ejus Re-
ligiosi) istud autem tam mobilia, quàm immobilia compræhendit,
prout in hoc omnes practici concordant. Quin relever dice-
re, quòd Serenissimus Rex Jacobus in illo fuit vsus verbo *heredi-
ditas*; & quòd verbum hoc aptum sit compræhendere, tam bona
mobilia, quàm immobilia. Quia respondetur quòd verbum *heredi-
ditas* in præfato Privilegio non sumitur pro successione in vni-
versum jus defuncti; sed pro Manso, sive Turri: sicque pro re
immobili. Et ratio est evidens; nam vt dictum est, in dicto Regio
Privilegio Serenissimus Rex facit capacem dictum Ordinem de illis
bonis de quibus capax non erat, nullatenus autem erat incapax Or-
do prædictus acquirendi bona mobilia; sed tantum immobilia. Tū
etiam, quia in dicto Regio Privilegio loquitur Dominus Rex de il-
lis hæreditatibus sub quibus census imponi poterat ibi: *Ipsum cen-
sum, & servitium pro ipsis hæreditatibus, possessionibus, ac ceteris re-
bus dictis.* Census autem minimè imponi valet in rebus mobili-
bus, sed tantum in immobilibus.

85 Et denique non est omittendum, quòd etsi prædicta Privile-
gia

gia in eodem casu, & de iisdem bonis loquerentur (quod non ita est, & firmiter negatur) tamen nullatenus incompatibilia essent, quia in omni casu illud concessum dicto Ordini, posset suum operare effectum in alijs Monasterijs ejusdem Ordinis, non autem in Monasterio præsentis Civitatis; in qua dicta particularis constitutio invenitur; Privilegia enim quoad fieri potest, debent concordari, & per aliquam distinctionem, seu limitationem salvari. Castrenf. *conf.* 268. *num.* 4. *lib.* 1. Geminian. *conf.* 35. *num.* 2. Gratian. *discept. for. cap.* 845. *num.* 17. Gonzal. *ad regul. cancel.* 8. *glos.* 36. *num.* 76. Mansius *consult. rer. judicata.* 44. *num.* 37. perbellè Mières *collat.* 9. *pag.* 210. *num.* 57. *ibi*: Imò si fieri potest debent concordari, vel per aliquam distinctionem, vel limitationem salvari, &c. Et aliàs ubi est compatibilitas cessat repugnantia. Rota *divers. part.* 1. *decis.* 571. *n.* 2. & *rescentio. part.* 6. *decis.* 250. *num.* 15. & *decis.* 397. *num.* 19. *part.* 2. *tom.* 2. ultra quod nec constat dicta privilegia esse in virili observantia, maximè in presenti Civitate, nec aliàs possunt aliquomodo violare, seu derogare privilegia in corpore juris clausa, quæ vim constitutionis habent, etsi sint cōcessa cū clausula non obstante quocūque privilegio, *Glos. in Authē, qua in Provincia verbo illic omni privilegio Cod. ubi de crim. agi oport.* & *ibi Bartol. num.* 2. *Bald. nu.* 7. *Salic. num.* 4. *Paul. num.* 5. *idem Bart. in l.* 2. *§. legatis num.* 5. *ff. de judic. Fulgos. conf.* 105. *num.* 1. *circa fin.* Decius *conf.* 165. *nu.* 4. *Hipol. de marssal. singul.* 558. *Mennoc. de præf. lib.* 6. *præf.* 40. *nu.* 13. *Carleval. de Iudic. lib.* 1. *tit.* 1. *disp.* 2. *quæst.* 5. *num.* 300. *Gironda de privileg. n.* 326. & *seqq.* Mostaso *de caus. pijs lib.* 5. *cap.* 11. *n.* 9.

86 Ultra omnia hic exarata alia ponderavimus in juris allegationibus per hanc partem editis ante Regiam sententiam à qua, quæ mirificè illam confirmât, & bonum jus huic parti competenti plenissimè demonstrant; & etiam aliud excogitavimus medium in additione ad primum juris discursum à *nu.* 1. *ad* 45. cum quo constanter resolvimus, quòd nédum vigóre dispositionis dicti Regij Privilegij Civitati Barcinonæ concessi remanebat elisa adversantis prætentio, verùm etiam attento jure communi in vim clausulæ legati in principio transcriptæ, etsi istud nō fuerit necessè exprimere in motivis Regiæ sententiæ à qua, cum sat elisum remaneret adversantis desiderium, ex dispositione dicti Regij Privilegij. Ex quibus omnibus Regiã sententiã à qua uti juridicam, equam, ac rationabilem confirmandam esse speratur.

Salvo semper, &c.

SALVATOR GRAELL. V. I. D.

ARCIDET. V. I. D.

M. 2 Tomo 1.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to fading and ink bleed-through.

Faint text at the bottom of the page, possibly a signature or a reference number, appearing as bleed-through from the reverse side.